

Bollnäs kommun
infocenter@bollnas.se

Rektorn vid Rengsjöskolan F-6
gun-marie.tyve@bollnas.se

Beslut för förskoleklass och grundskola

efter tillsyn i Rengsjöskolan F-6
i Bollnäs kommun

Tillsyn i Rengsjöskolan F-6

Skolinspektionen genomför tillsyn i Bollnäs kommun under hösten 2014. Vid tillsynen besöker Skolinspektionen samtliga skolenheter i kommunen.

Rengsjöskolan F-6 besöktes av Skolinspektionen den 26 och 27 augusti 2014.

Fakta om skolenheten

Rengsjöskolan är en kommunal grundskola som ligger i Bollnäs kommun. Verksamheten omfattar förskoleklass, årskurserna 1-6 och fritidshem. Vid tiden för tillsynsbesöket har skolan 124 elever, varav 19 elever i förskoleklass. Skolan leds av en rektor och är organiserad i tre arbetslag. Arbetslagen omfattar fritidshem och förskola, årskurs 1-3 och årskurs 4-6.

Kommunens ansvarstagande för fritidshem redovisas och bedöms i ett separat beslut för hela kommunen.

Kunskapsresultat

Årskurs 3

Skolverkets nationella statistik (SIRIS) för de nationella ämnesproven år 2013 saknar ett sammansatt resultat i årskurs 3. I de enskilda delproven i ämnet matematik var andelen elever som nådde kravnivån som högst 100 procent och som lägst 74 procent. I ämnet svenska var resultatet som högst 100 procent och som lägst 78 procent.

Av skolans egen statistik för år 2014 framgår att 90 procent av eleverna i årskurs 3 bedömdes att nå kunskapskraven i svenska och 81 procent i matematik. Av skolans egen sammanställning framgår att 100 procent av eleverna nådde kravnivån i de natur- och samhällsorienterande ämnen.

Årskurs 6

Enligt nationell statistik för läsåret 2012/13 var andelen elever som nådde minst betyget E 100 procent eller nästintill 100 procent i alla ämnen.

Den genomsnittliga betygspoängen för varje ämne var högst i matematik och teknik (14,8). Den genomsnittliga betygspoängen var som lägst i hem- och konsumentkunskap (10).

Av skolans egen statistik för år 2014 framgår att andelen elever som nådde minst betyget E var 94 procent i engelska och geografi, 89 procent i fysik, matematik och svenska och 100 procent i övriga ämnen.

Helhetsbedömning

Tillsynen av Rengsjöskolan visar att skolan i många avseenden bedriver en verksamhet som uppfyller författningarnas krav. Skolinspektionens utredning visar att det pågår ett aktivt värdegrundsarbete på skolan och att personalen vidtar åtgärder när det uppstår konflikter i verksamheten.

Eleverna på Rengsjöskolan saknar tillgång till personal med kompetens för att tillgodose deras behov av vägledning inför utbildning och yrkesval. Trots de enstaka insatser som vidtagits på skolan för att tillgodose elevernas behov av studie- och yrkesvägledning gör Skolinspektionen bedömningen att det inte finns någon systematik för hur studie- och yrkesvägledningen ska komma eleverna till godo kontinuerligt under hela skoltiden.

Vidare finns det brister gällande elevhälsans samlade funktion. Rektor behöver skapa förutsättningar så att elevhälsan kan arbeta förebyggande och hälsofrämjande och att arbetet stödjer elevernas utveckling mot utbildningens mål. Det måste även säkerställas att eleverna på skolan har tillgång till samtliga föreskrivna kompetenser inom elevhälsan. Utredningen visar att det i nuläget saknas egentlig tillgång till specialpedagogisk kompetens på skolan.

Skolinspektionens ingripande

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger enligt 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Bollnäs kommun att vidta nedanstående åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast den 12 januari 2015 redovisas för Skolinspektionen.

Särskilt stöd

Bedömning

Bollnäs kommun måste vidta följande åtgärd för att förbättra arbetet med särskilt stöd.

- Se till att skolan ger studiehandledning på modersmålet till elever som har behov av det.

Motivering

Enligt skolförordningen ska en elev få studiehandledning på sitt modersmål om eleven behöver det.

Tillsynen vid Rengsjöskolan visar att det finns enstaka elever som inte får studiehandledning på modersmålet trots att skolans utredning har visat att de behöver det. Vid intervjuer med såväl rektor som lärare anges att detta beror på att det i kommunen inte finns lärare att tillgå som kan ge studiehandledning på

modersmålet. Med anledning av att studiehandledning är en form av särskilt stöd bedömer Skolinspektionen att det är av yttersta vikt att de elever som är i behov av studiehandledning får detta stöd för att få möjlighet att nå kunskapskraven och de nationella målen för utbildningen.

Sammanfattningsvis visar Skolinspektionens utredning att det finns brister avseende elevers rätt till studiehandledning. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och Bollnäs kommun föreläggs att avhjälpa bristen.

Författning

5 kap. 4 § skolförordningen

Bedömning och betygssättning

Bedömning

Bollnäs kommun måste vidta följande åtgärd för att förbättra arbetet med bedömning och betygssättning.

- Se till att det av de individuella utvecklingsplanerna framgår vilka insatser som behövs för att eleven ska nå kunskapskraven och i övrigt utvecklas så långt som möjligt.

Motivering

Enligt skollagen ska läraren i årskurs 1-5 en gång per läsår, vid ett av utvecklingssamtalen, i en skriftlig utvecklingsplan ge omdömen om elevens kunskapsutveckling i förhållande till kunskapskraven i de ämnen som eleven får undervisning i, och sammanfatta vilka insatser som behövs för att eleven ska nå kunskapskraven och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen.

Skolinspektionen har tagit del av ett urval av skolans individuella utvecklingsplaner för elever i årskurs 1-5. Dessa innehåller ämnesspecifika omdömen om elevens kunskapsutveckling i alla ämnen som eleven får undervisning i samt en framåtsyftande del. Den framåtsyftande delen är i de flesta fall kopplad till kunskapskraven men det framgår inte alltid vilka insatser som skolan avser att vidta för att ge eleven möjlighet att nå så långt som möjligt i sin kunskapsutveckling. Av utvecklingsplanerna Skolinspektionen tagit del av anges exempelvis skolans insatser såsom "ge X förutsättningar att träna detta", "jobba vidare mot målen i matte" och "i engelskan läsa igenom dina arbeten innan inlämning och fortsätta träna på glosorna". De framåtsyftande insatserna är således ofta generella och kan inte sägas vara individuella och anpassade till eleven och eleven åläggs ofta ett tämligen stort ansvar för de insatser som ska vidtas.

Sammanfattningsvis visar Skolinspektionens utredning att det finns brister i de individuella utvecklingsplanerna. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och Bollnäs kommun föreläggs att avhjälpa bristen.

Författning

10 kap. 13 § skollagen

Erbjudande av utbildning

Bedömning

Bollnäs kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet med erbjudande av utbildning.

- Se till att eleverna har tillgång till personal med kompetens för att tillgodose deras behov av vägledning inför utbildning och yrkesval.
- Se till att eleverna har tillgång till en samlad elevhälsa som arbetar förebyggande och hälsofrämjande för att stödja elevernas utveckling mot målen.
- Se till att elevhälsan omfattar specialpedagogisk kompetens.

Motivering

Studie- och yrkesvägledning

Av skollagen framgår att elever i alla skolformer utom förskolan och förskoleklassen ska ha tillgång till personal med sådan kompetens att elevernas behov av vägledning inför val av framtida utbildnings- och yrkesverksamhet kan tillgodoses. Enligt läroplanen ska studie- och yrkesvägledaren, eller den personal som fullgör motsvarande uppgifter, informera och vägleda eleverna inför den fortsatta utbildningen och yrkesinriktningen och särskilt uppmärksamma möjligheterna för elever med funktionsnedsättning, och vara till stöd för den övriga personalens studie- och yrkesorienterande insats.

I Skolverkets allmänna råd om arbetet med studie- och yrkesvägledning (SKOLFS 2013:180) anges att skolan behöver arbeta med studie- och yrkesvägledning på ett individanpassat, systematiskt och långsiktigt sätt. På så vis kan eleverna utveckla de insikter, kunskaper och förmågor som behövs för att ta ställning till och fatta beslut om sin framtid.

Vid tillsynen framkommer att det inte finns någon studie- och yrkesvägledare eller personal som fullgör motsvarande arbetsuppgifter på Rengsjöskolan.

Både lärare och rektorn berättar dock att eleverna åker på studiebesök vid enstaka tillfällen, inför språkvalet kommer det en studie- och yrkesvägledare från kommunens centrala enhet och informerar eleverna i årskurs 6 och eleverna på

skolan erbjuds prao i årskurs 3-6 som är mellan en dag och en vecka. Vidare anger rektorn att det finns en studie- och yrkesvägledare på högstadieskolorna som ibland även kommer till låg- och mellanstadieskolorna men att hon inte kan erinra sig om studie- och yrkesvägledaren besökte Regnsjöskolan under föregående läsår. Rektorn uppger vid intervju att det inte finns någon gemensam strategi för kommunen gällande studie- och yrkesvägledning och att det är ett utvecklingsområde på skolan. Trots de enstaka insatser som rektor och lärare beskriver att skolan vidtar i intervjuer gör Skolinspektionen bedömningen att det inte finns någon systematik för hur studie- och yrkesvägledningen ska komma eleverna till godo kontinuerligt under hela skoltiden.

Specialpedagogisk kompetens

I skollagen anges att elevhälsan ska omfatta medicinska, psykologiska, psykosociala och specialpedagogiska insatser. För de medicinska insatserna ska det finnas tillgång till skolläkare och skolsköterska. Dessutom ska eleverna ha tillgång till psykolog och kurator, och det ska finnas tillgång till personal med sådan kompetens att elevernas behov av specialpedagogiska insatser kan tillgodoses.

Vid intervju med rektor, lärare och elevhälsan framkommer att det inte finns någon personal med specialpedagogisk kompetens på skolan och att detta har varit en brist under en längre tid. Rektorn har möjlighet att efter ansökan till kommunen ta in specialpedagoger från centrala enheten för handledande funktion, vilket skett enstaka gånger efter att lärare har uttryckt att de behöver stöttning. Specialpedagogen har då varit på skolan tre till fyra gånger per termin. Vidare uttalar rektorn att det är tänkt att specialpedagogerna i kommunen inte ska arbeta med enskilda elevärenden utan endast handleda lärarna. Hon framhåller vidare att det finns lärare på skolan som innehar specialpedagogiska uppgifter men inte har specialpedagogisk kompetens. Rektorn berättar att det inte har fungerat tillfredställande med specialpedagogisk kompetens på skolan under innevarande år eftersom kontakten mellan elevhälsan och lärarna har varit krånglig och att lärarna haft behov av mer specialpedagogisk kompetens på skolan än vad de erhållit. Rektorn uppger även att skolpsykologen i ett flertal ärenden har stått för den specialpedagogiska insatsen. Rektorn uttrycker att det finns förhoppningar om att det kommer att bli bättre under höstterminen med den samlade kompetensen som kommer att finnas på skolan samt med stödet som finns att få från den centrala elevhälsan.

Lärarna uppger vid intervju att de träffat elevhälsan i mycket begränsad omfattning. De uttrycker att det hade varit bra med en specialpedagog så att de kunde få stöd i specifika elevärenden. De har saknat någon att "bolla med" gällande specialpedagogiska frågor även om de kunnat erhålla handledning från specialpedagogerna i kommunen i begränsad omfattning. Vidare uttalar

lärarna att de försöker tillgodose särskilt stöd till elever i alla ämnen men att en specialpedagog förmodligen hade kunnat ge dem andra infallsvinklar.

Elevhälsans representanter uppger att specialpedagogen som finns centralt i kommunen inte kommer att jobba i elevhälsoteamet utan enbart fungera som handledare till lärarna på skolan, likt tidigare. I dagsläget vet de inte vem som kommer att vara den specialpedagogiska kompetensen för Rengsjöskolan. Vidare uttalar representanter för elevhälsan att tanken är att specialpedagogen som finns centralt ska träffa de lärare som innehar specialpedagogiskt uppdrag på skolan.

Elevhälsans förebyggande och hälsofrämjande arbete

Skollagen anger att det ska finnas en elevhälsa för eleverna. Elevhälsan ska främst vara förebyggande och hälsofrämjande, och elevernas utveckling mot utbildningens mål ska stödjas.

I förarbetena till skollagen (prop. 2009/19:165) betonas att arbetet med elevhälsa förutsätter en hög grad av samverkan mellan elevhälsans personal och övriga personalgrupper i skolan. Det anges även att elevhälsan har ett särskilt ansvar för att undanröja hinder för varje enskild elevs lärande och utveckling.

Rektorn berättar att lärarna, tack vare ständiga diskussioner i arbetslagen, har arbetat förebyggande och hälsofrämjande med värdegrunden på skolan. Hon framhåller att lärarna arbetar med att hitta strategier till att lösa konflikter och att de till exempel gör punktinsatser kring elever som hamnat i bråk och att arbetet kring kränkningar är något de kommer att prioritera även fortsättningsvis. Rektorn kan dock inte uppge hur elevhälsan arbetat förebyggande och hälsofrämjande. Hon berättar att arbetet med kuratorn på skolan "har haltat" men att en vikarie kopplades in efter ett tag i ett specifikt elevärende. Kuratorn var närvarande på skolan under en eftermiddag och träffade en av eleverna enskilt men har inte arbetet på gruppnivå. Psykologen har varit närvarande i stor utsträckning tidigare men under vårterminen behövde denne åka ut akut till andra skolor vilket innebar att tillgång till hennes kompetens på Rengsjö skola var begränsad. Skolsköterskan har varit på skolan en förmiddag per vecka och det anser rektorn har varit tillräckligt. Inför det kommande elevhälsoarbetet på skolan kommer elevhälsan att träffas en gång var fjärde vecka tillsammans med rektorn och en gång var fjärde vecka tillsammans med arbetslaget. Elevhälsans kompetenser har dock inte haft tid avsatt för samverkan med lärarna eller rektorn under innevarande år.

Lärarna uttalar att det har varit svårt för elevhälsan att arbeta förebyggande och hälsofrämjande eftersom de varken haft specialpedagog eller kurator på skolan under det senaste året. Lärarna berättar dock att skolsköterskan haft "tjejsnack" i vissa klasser. De tror att det kommer att bli bättre i och med det

nya upplägget som gäller för elevhälsan under höstterminen då de kommer att träffa elevhälsoteamet var fjärde vecka.

Vid intervju med elevhälsan framkommer att samtliga kompetenser är nya i verksamheten för detta läsår och att de därmed har begränsad insikt i hur det förebyggande och hälsofrämjande arbetet har fortgått tidigare. De har i nuläget inte hunnit träffa rektorn och diskuterat hur de ska arbeta framöver. Deras erfarenhet av tidigare arbete på kommunens skolor är dock att elevhälsans funktioner arbetat tillsammans med lärarna när det blivit akut och att lärarna ofta har vidtagit åtgärder i ärendena innan de hamnar hos elevhälsan.

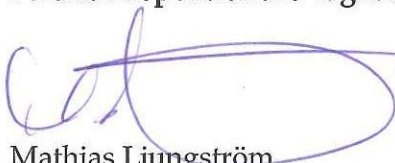
Vid intervju med elever framkommer att de träffat skolsköterskan vid vaccinationer och de pratat om vikten av att äta frukost vid något enstaka tillfälle. De har haft "tjejsnack" och "killsnack" men skulle vilja att det förekom i större utsträckning. Flera av eleverna är obekanta med funktionen kurator och enstaka elever uttrycker att "det känns som om kuratorn är här en gång om året".

Sammanfattningsvis visar Skolinspektionens utredning att skolan saknar specialpedagogisk kompetens i tillräcklig omfattning och att det finns brister när det gäller tillgång till en samlad elevhälsa som arbetar förebyggande och hälsofrämjande för att stödja elevernas utveckling mot målen. Vidare framgår av utredningen att eleverna på Rengsjöskolan saknar tillgång till personal med kompetens för att tillgodose deras behov av vägledning inför utbildning och yrkesval. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och Bollnäs kommun föreläggs att avhjälpa bristerna.

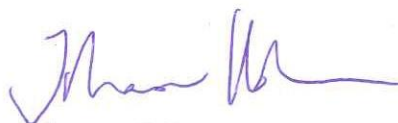
Författning

2 kap. 25 och 29 §§ skollagen, Lgr 11, 2.6 Övergripande mål och riktlinjer, Skolan och omvärlden, 2.8 Rektorns ansvar

På Skolinspektionens vägnar

Mathias Ljungström
Beslutsfattare

Johanna Kahn
Föredragande

Bilaga:

Bilaga 1 Allmänt om tillsynen

Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen genomför regelbundet tillsyn i alla verksamheter och hos alla huvudmän. Tillsynen fokuserar på faktorer som har betydelse för en god lärandemiljö och för elevers möjligheter att nå målen för verksamheten. Tillsynen inriktas mot tre huvudområden: Elevernas utveckling mot målen, ledning och utveckling av utbildningen samt enskild elevs rätt. För enskilda huvudmän granskas även huvudmannaskap och godkännande.

Tillsynen av förskola, fritidshem och vuxenutbildning i en kommun är inriktad på hur kommunen tar sitt ansvar för verksamheten. I de fall fritidshem finns vid fristående skolor ingår de i tillsynen av skolenheten. Förskolor som drivs av enskilda huvudmän har fått sitt tillstånd av kommunen och det är därmed kommunen som har ansvaret för tillsyn av dessa.

Alla skolenheter besöks vid tillsynen. Vid den tredjedel av skolorna där Skolinspektionen bedömer att det är lägre risk för problem och brister granskas färre delområden och besöken görs under en halv dag. Övriga skolenheter granskas inom samtliga bedömningspunkter och under flera dagar.

Tillsynen grundar sig på dokument som exempelvis plan mot kränkande behandling, kunskapsresultat och annan information från Skolverkets nationella uppföljningssystem, besök i skolenheter och intervjuer. Oavsett tillsynsform ger Skolinspektionens granskning inte någon heltäckande bild av verksamheten utan ska ses som en bild vid det aktuella granskningstillfället inom de områden som ingår i tillsynen.

Efter tillsynen redovisas Skolinspektionens bedömningar i ett beslut. Redovisningen görs i form av avvikelserapportering vilket innebär att det endast är de bedömningspunkter där det förekommer brister som beskrivs i beslutet. För kommuner bedöms även ansvarstagandet som helhet för den utbildning kommunen bedriver. Innan ett beslut fastställs ges alltid huvudmännen möjlighet att ta del av och lämna synpunkter på sakuppgifter i besluten.

I de fall Skolinspektionen funnit brister har huvudmannen ansvar för att komma tillrätta med bristerna. Huvudmannen ska också redovisa de åtgärder som har vidtagits i för att åtgärda bristerna. För att följa upp huvudmännens arbete kan flera besök eller andra kontakter bli aktuella då Skolinspektionen också vill se effekter av de åtgärder som vidtas.

Mera information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats www.skolinspektionen.se under fliken Inspektion.